SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY · УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 119. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 24, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 24-го ЧЕРВНЯ 1988 Ч. 119. РІК. XCV.

ВІДБУЛАСЬ ПРЕСОВА КОНФЕРЕНЦІЯ З М. РУДЕНКОМ У ВОТЕРВЛІТІ

Вотервліт, Н.Й. (І.Д.). — Голова Олбанського Відділу товариства Американці в обороні людських прав в Україні, мгр В. Літинський, відкрив 4-го червня о 2-ій год. в залі Українського Клюбу пресову конференцію представників трьох телевізійних станцій: 6, 10 і 13 та місцевих газет „Трой Рекорд" і „Тайм Юніон" з головою Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи, Миколою Руденком. Були теж співробітники української преси і члени наших товариств. Він представив Раїсу й Миколу Руденків. Перекладала д-р Ліда Тарнавська. Мгр Андрій Дурбак прочитав привіт губернатора нюйоркського стейту Маріо Квомо, для Р. і М. Руденків.

Микола Руденко на вступі зазначив, що приїхав на відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Трою. Шевченко мріяв, що в Україну прийде Вашінгтон зі своїм праведним законом. Одначе Вашінґтон не приїхав в Україну, зате Шевченко вже прибув на вільну землю Вашінгтона. „Я щасливий, що можу подякувати президентові Роналдові Реґенові, що так багато уваги присвятив людським правам в Україні. Р. Реґен у Москві обороняв права людини, одначе совєтський уряд не бажає покінчити з атмосферою страху і терору. Страх мусить залишитися, бо як він зникне, тоді важко буде комуністичній бюрократії втримуватися при владі. Тому необхідна дальша боротьба за права людини в СССР. Українська Гельсінкська Група має завдання переконати уряди й народи світу, що дальше терпіти страх неможливо, — сказав М. Руденко. Після такого вступу почалися запити представників американських засобів масової інформації.

Питання: Як думає М. Руденко, чи СССР сам припинить переслідування людей, чи тільки під тиском інших держав?

Відповідь М. Руденка: Тільки під натиском Заходу ці зміни можуть здійснитися.

П.: Які зміни відбуваються тепер у СССР?

В.: Зміни в СССР відбуваються не з доброї волі, але в наслідок економічної катастрофи. Ніде добрим словом не здобули свободи, треба боротися при допомозі тих країн, з якими мається зв'язки.

П.: Чи СССР потребує економічних зв'язків з ЗСА?

В.: Так, СССР найбільше надіється на економічні зв'язки й поміч ЗСА.

П.: Що знаєте про американських дисидентів, опозицію?

В.: Американських диси-

(Закінчення на стор. 4)

ГОЛОДОВИЙ ГЕНОЦИД УКРАЇНИ ОБГОВОРЮЮТЬ НА СВІТОВОМУ ФОРУМІ

МІЖНАРОДНА КОМІСІЯ ПРОВЕЛА РОЗСЛІДУВАЛЬНІ СЕСІЇ В БРЮССЕЛІ

Брюссель (СКВУ). — Плян Президії СКВУ і Комісії Головного Геноциду в Україні 1932-33 рр. провести на форумі світової опінії розслідження спричиненого Москвою голодомору в Україні був успішно здійснений у Брюсселі, Бельгія, де на протязі п'яти днів, від 23-го до 28-го травня 1988 року Міжнародна Комісія-Трибунал провела розслідувальні сесії в готелі „Европа".

Підготова сесій забрала багато зусиль, бо треба було зібрати в архівах різних країн документальні матеріяли про голод в Україні, піднайти видатних юристів із семи країн для оформлення Міжнародної Комісії, подбати про адвокатів і штаб працівників для комісії та зібрати на проведення сесій відповідні фонди. Цю працю провела Комісія Голодового Геноциду при СКВУ під головуванням президента УККА ред. Ігната Білинського. Екзекутивний директор комісії д-р С. Ярослав Кальба зібрав і оформив документальний матеріял про голод у 15-ох книжках.

Члени Міжнародної Комісії (зліва): проф. Джо Вергувен, проф. Рікардо Левене, проф. Ковей Т. Олівер, президент проф. Джейкоб Сундберг, проф. І.А.Д. Дрейпер, проф. Жорж Лєвасер, проф. Джан Гампфрі.

Міжнародну Комісію - Трибунал очолює проф. Джейкоб Сундберг, Швеція; його заступником є проф. Джо Вергувен, Бельгія, а членами комісії — проф. І.А.Д.Дрейпер, Великобританія, проф. Жорж Лєвасер, Франція, проф. Джан Гампфрі, Канада, проф. Ковей Т. Олівер, ЗСА і проф. Рікардо Левене, Аргентина. Всі члени Міжнародної Комісії є професорами права і мають за собою високі пости в національних і інтернаціональних судах та правничих і дипломатичних установах. У складі комісії діють : головний адвокат проф. Іян А. Ґантер з Канади, адвокат Адріян Єнкала і Галина Ясчник з Великої Британії та адвокат Степан Вербовий і Марія Мигайлович з Канади.

Адвокатами СКВУ були: Іван Сопінка, призначений тепер членом Верховного Суду Канади, і Олександра Хичій, яка вела переслухання свідків. Допоміжну працю виконував Любомир Хабурський. Керівником пресового бюра була Соня Дара з трьома асистентами, а перекладачем — Ляриса Барабаш-Темпел.

Учасниками сесій були представники Президії і Секретаріяту СКВУ — заступник президента І.М. Білинський, заступник президента В. Кирилюк, генеральний секретар М. Барабаш, мгр О. Коваль, д-р С.Я.Кальба і д-р Ю. Данилів, члени Комісії Голодового Геноциду в Україні. На сесіях були присутні представники чужинної і української преси і українці з Бельгії, Великобританії, Німеччини, ЗСА, Канади, Франції і Аргентини, а теж проф. С. Востокас, провідний діяч литовської громади в Канаді.

Відкриття першої сесії Міжнародної Комісії-Трибуналу провів урочисто президент проф. Джейкоб Сундберг у понеділок, 23-го травня, о год. 10-ій ранку, підкреслюючи історичну вагу праці Міжнародної Комісії для розкриття перед опінією світу трагедії голодомору в Україні 1932-33 рр. його причин і наслідків для українського народу та встановлення відповідальности

(Закінчення на стор. 3)

Президент Міжнародної Комісії проф. Джейкоб Сундберг

ЛАТВІЙЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОЇ САМОСТІЙНОСТИ

Москва. Як повідомляють московський кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Билл Келлер і пресове агентство Ассошієйтед Пресс, у латвійських газетах надруковане безпрецедентне звернення, підписане сотнями діячів культури Латвії, які закликають до надання республіці практично повної самостійности у внутрішніх справах і навіть широких зовнішньополітичних повноважень, включаючи право на вступ до ООН. Автори звернення, однак, не закликають до відокремлення Латвії від Совєтського Союзу , до якого вона була насильно приєднана у 1940 році після таємної угоди Сталіна і Гітлера.

Звернення було складено на зборах, що відбулися у Ризі 1-2-го червня, і підписане керівниками і членами латвійських союзів письменників, архітектів, журналістів, художників, кінематографістів та інших творчих організацій. Автори листа вимагають, щоб республіці були надані права „суверенної держави" в рамках Совєтського Союзу, включаючи, наприклад, право посилати власну збірну дружину на Олімпійські ігри і підтримувати зв'язки з латишами-емігрантами, а також контроль над власною пресою, процедурою виїзду за кордон і навіть у певній мірі над армією і КҐБ.

У зверненні висловлюється протест проти того, що латиші стоять перед загрозою перетворення в „меншину у своїх власних етнографічних кордонах". У зв'язку з цим діячі культури республіки вимагають, щоб латиська мова була проголошена офіційною мовою в навчальних закладах, на підприємствах і в установах, а російська залишалася лише „засобом спілкування між різними національностями". Латиші становлять всього 54 відсотки населення республіки, а росіяни 33.

Недавно відбулося засідання ЦК латвійської комуністичної партії, на якому була розглянута справа про національні зрушення у республіці, що посилилися у зв'язку з лібералізацією, яка відбувається в СССР завдяки політиці М. Ґорбачова. На засіданні виникли різкі розходження з приводу того, як реагувати на зростання націоналістичних настроїв.

Кореспондент Б. Келлер повідомляє, що делегація Латвії висловить вимоги латишів на XIX партійній конференції, що починається 28-го червня. Одна з цих вимог заключається в тому, щоб „всім громадянам Латвійської республіки було надане право вільного вибору щодо праці і навчання за кордоном". Як пише Келлер, совєтська конституція ґарантує республікам широкі права, які, однак, не закріплені у законодавстві і носять чисто „символічний характер".

Як повідомляє агентство Ассошієйтед Пресс, якщо всі 15 республік вимагатимуть і доб'ються прав, яких добиваються тепер прибалтійці, СССР перетвориться у справжню конфедерацію і перестане бути „монолітом", яким управляють з центра.

П. Яцик жертвував один мільйон на центр українських історичних студій

Торонто (тел.). — Як повідомляють з Торонто відомий український підприємець Петро Яцик, який постійно жертвує великі суми гроша на українські наукові цілі, зокрема на українські катедри при університетах Гарварду і Торонто, зложив черговий княжий дар для української науки у сумі одного мільйона долярів.

Ці гроші призначені для створення центру українських історичних студій при Канадському Інституті Українських Студій Альбертійського університету в Едмонтоні.

Згідно із договором із Канадським урядом до зложеного П. Яциком одного мільйона будуть додані із урядових фондів два мільйони долярів, як т.зв. „мечінґ фонд". Цим постав тримільйоновий капітал для важливої дослідчої праці із української історії.

Віру Голіяд назначено дорадником міністерства багатокультурности

Оттава, Канада. — Бюро заступника прем'єр-міністра Канади повідомило 9-го травня 1988 р., що Віра Голіяд назначена старшим дорадником міністерства багатокультурности при заступникові прем'єр-міністра Канади. Вона буде співпрацювати з новоназначеним міністром багатокультурности Геррі Вінером, з департаментами федеральних міністрів, з членами парляменту та предстаниками різних етнічних груп.

Віра працювала заступником секретаря прем'єр-міністра Канади від 1986 року. Два роки вона працювала дорадником при міністерстві індустріялізації, на телевізії „Кенада-АМ", як режисер-постановщик.

Віра народилася в Мидлтон, Англія, в родині українських емігрантів, які приїхали до Торонто, коли Віра мала один рік.

Віра виростала і брала участь в українському громадському житті, вона була активна в молодечій організації СУМ, співала в хорі „Діброва", грала на скрипці закінчила курси українознавства ім. Юрія Липи. При університеті в Торонто, вона була активна в українському студентському клюбі, допомагала і брала активну участь в комітетах, які боролися за політичні права і звільнення українських політичних в'язнів. Віра Голіяд закінчила університет у Ватерло, Онт.

Чехо-Словаччина продовжує переслідувати дисидентів

Прага, Чехо-Словаччина. Чехо-словацькі комуністичні диктатори, не зважаючи на голошену у Совєтському Союзі й деяких сателітних країнах політику гласности і перебудови, а зокрема пропаґування більш відкритого суспільства, продовжують переслідувати своїх і запрошених з інших країн дисидентів й осіб, які критично ставляться до політики утисків, переслідувань інакомислячих, обмеження свободи для своїх громадян, не пошанування прав людини.

Недавно вони наказали групі закордонних гостей, в тому числі шістьом американцям, покинути територію Чехо-Словаччини, називаючи конференцію „за мир і демократію", що її організувала і підготовила чехо-словацька група дисидентів „Хартія-77", „провокацією". Перед тим заки до цієї конференції втрутилась міліція і працівники державної служби безпеки, засоби масової інформації, зокрема газета „Руде Право", повели широку кампанію проти дисидентів і взагалі тих, які мають іншу від комуністичних керівників думку про ці й інші справи.

Поліція заарештувала кількох закордонних гостей, але після шістьох годин слідства їх звільнили і наказали негайно покинути країну. Міліція заарештувала також 10 чехо-словацьких учасників нарад, доля яких покищо невідома. Взагалі, кажуть дисиденти, комуністичний уряд розпочав в останньому часі сильну нагінку на дисидентів і зокрема членів групи „Хартія-77". Урядові речники називають їх „людьми, які служать інтересам закордонних ворожих до соціялізму кіл", а за свої послуги вони, мовляв, отримують моральну, політичну і навіть матеріяльну підтримку з Вашінґтону й інших західньоевропейських центрів.

На думку західніх політичних спостерігачів уряд Чехо-Словаччини найбільш жорстоко ставиться до діяльности дисидентських груп з усіх сателітних країн. Не зважаючи на поліційний терор, арешти, залякування, викидання з роботи і писану пропаґанду з очорнюванням діяльности дисидентів, незалежні політичні, культурні, екологічні літературні та інші групи в комуністичному світі, в тому числі і в Чехо-Словаччині, ростуть, як гриби по дощі і, правду кажучи, уряди комуністичних країн не можуть дати собі ради з ними в теперішній ситуації.

Правду написала швайцарська газета „Ноє Цюріхе Цайтунг", кажучи, чи це часом не початок упадку одинокої в світі імперії і конґльомерату, що йому на ім'я „комунізм"?

У СВІТІ

НАЧАЛЬНИК ШТАБУ філіппінської армії генерал Ренато де Вілія представив журналістам на пресовій конференції члена ЦК комуністичної партії і одного з керівників заколотників Франціска Паскваліє. „Його взяли в полон на острові Лузон разом з іншими 40 заколотниками", — сказав генерал. Захоплення бази заколотників і їх керівника є одним з вирішальних ударів за 19 років війни філіппінської урядової армії з комуністичними заколотниками.

ПРЕДСТАВНИКИ ГРЕЦІЇ і З'єднаних Стейтів почали чергову рунду переговорів про нову угоду щодо американських баз. Діюча угода минає у грудні. Уряд Греції повинен офіційно повідомили З'єднані Стейти про закриття баз, однак соціялістичний уряд Андреаса Папандреу уже дав зрозуміти, що нова угода буде укладена і дальшому існуванню баз у Греції ніщо не загрожує. Однак, за словами прем'єра, вирішувати справу про бази буде не уряд і не парлямент, а грецький народ шляхом референдуму. У четвер минулого тижня державний секретар ЗСА Джордж Шулц запевнив Сенат, що переговори про бази завершаться успішно. У Греції розміщені чотири американські військові бази.

ЮҐОСЛАВСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАНЮҐ повідомило, що у вівторок, 21-го червня, 45,000 робітників автомобільної промисловости у місті Марібор у Словенії оголосили страйк, вимагаючи підвищення заробітної платні. Уряд зв'язує платню з продуктивністю праці, вважаючи, що такий зв'язок є єдиним способом боротьби з величезною інфляцією, яка в нинішній Юґославії досягає 170 відсотків. Страйкуючі автомобілісти вийшли на центральну площу і вимагали від міських властей і керівників заводу пояснень, чому їм платять так мало. Середня місячна заробітна платня робітника-автомобілебудівника 460,000 динарів (близько 210 долярів). Страйк у Маріборі почався через чотири дні після демонстрації 4,000 сільськогосподарських робітників у Бєоґраді, які вимагали підвищення життєвого рівня. Ассошієйтед Пресс нагадує, що в минулому році в Юґославії відбулося 1570 страйків, у яких взяло участь 365,000 осіб.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ ЧЕХО-СЛОВАЦЬКЕ пресове агентство ЧТК, недавно два озброєні бандити зв'язали інкасатора і охоронця і зникли з мішком, у якому було 683,000 крон призначених для виплати заробітної платні робітникам однієї зі столичних фабрик. Аґентство Ройтерс пише, що за міжнародним стандартом подібне пограбування не можна вважати сенсаційним, але для нашпигованої міліціонерами Чехо-Словаччини це є небуденною подією.

КИТАЙСЬКЕ ПРЕСОВЕ аґентство Сіньгуа повідомило, що торік лише один з кожних чотирьох, які подали заяву в Комуністичну партію, був до неї прийнятий. Раніше в партію приймали всіх бажаючих. Покликуючись на дані ЦК Комуністичної партії Китаю, пресове аґентство повідомляє, що нині партія нараховує майже 48 мільйонів членів. Китайська комуністична партія є найбільшою у світі. Торік за різні вчинки з партії були виключені 153,000 членів.

МІНІСТЕР СІЛЬСЬКОГО господарства Японії Такасі Сато і зовнішньоторговельний представник ЗСА Кейтон Юттер підписали угоду, яка повинна різко збільшити імпорт в Японію американського м'яса і помаранч. Угода дозволить ЗСА заробляти додатково один більйон долярів на рік. Коментуючи американсько-японську угоду, економічні спостерігачі підкреслюють, що вона носить до деякої міри символічний характер, бо доля сільського господарства у двосторонній торгівлі дуже мала. Торік Японія добилася у торгівлі зі ЗСА переваги на 52 більйони долярів, тому тепер вона може дозволити собі піти на жертву, щоб американський Конгрес не приймав протекціоністського закону про торгівлю.

СТОЛИЦЯ ІЛЛИНОЙ ВІДЗНАЧИЛА ЮВІЛЕЙ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТИЯНСТВА

В капітолі стейту Іллиной. Стоять (зліва): д-р М. Харкевич, Архиєпископ Константин, Єпископ Іннокентій, репрезентант М. Куляс, адвокат Ю. Куляс і сенатор В. Дудич. Частинно закриті: проф. М. Семчишин, дир. Р. Мицик та пастор О. Гарбузюк.

Чикаґо (Ювіл. Ком.). — Слідом за тим, як у січні ц.р. в стейтовому будинку в Чикаґо губернатор Джеймс Томсон проголосив ювілей Тисячоліття Хрищення Руси-України та прийняв делеґацію української громади, також стейтові законодавчі палати зробили те саме в столиці стейту, Спрінґфільді. Але це відзначення мало характер більш чисельний та включало законодавців обидвох палат, що присвятили цій події окрему сесію.

Вісім автобусів та низка приватних авт привезли з Чикаґо понад триста учасників цієї зустрічі до Спрінґфільду, серед яких було біля сотні учнів школи св. Отця Миколая, хористи, члени молодечих організацій та старше громадянство, переважно в пенсійному віці, тому що це був робочий день. Автобуси оплатили українські фінансові установи — федеральна каса „Самопоміч" та банк „Певність". Саме в обідню пору українські відвідувачі виповнили ротонду стейтового капітолю, і тоді відбулася коротка програма, глядачами й слухачами якої були працівники стейтового уряду та принагідні туристи. Співали діти з української цілоденної школи св. Миколая та хор „Байда" під диригентурою Володимира Поповича, що складається із молодших співаків. Ця нова одиниця в Чикаґо дуже добре пописана і є цінним здобутком культурного музичного життя нашої громади. Були ще короткі привітання українських учасників свята від господарів — репрезентантів та сенаторів.

О год. першій пополудні почалася спеціяльна сесія присвяена Тисячоліттю. За-

(Закінчення на стор. 3)

АКТИВНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ У ВІДНІ

Відень, Австрія. — Тут від 1-го до 7-го липня ц.р., відбудеться II Конґрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, XXVIII наукова конференція Українського Лікарського Товариства Північної Америки та І З'їзд Українського Лікарського Товариства Австрії. Письменні зголошення просимо слати на адресу президента УЛТА проф. д-ра О. Жупника A-1229 Wien Steigenteschgasse 13, Austria, або телефонувати Австрія 0222/23-32-78 у вівтірки та четверги від 18-ої до 19-ої години.

В АМЕРИЦІ

НА ПОЧАТКУ КВІТНЯ до ЗСА прибула шестирічна дівчинка з Одеси Мая Шраґо, яка потребувала термінової операції на серці. В СССР такої операції не роблять, і єдиною надією Маї на врятування було мистецтво американських хірургів. 2-го травня у нюджерзькому центрі лікування серцево-легеневих хворіб була зроблена чотиригодинна операція, яка завершилася блискучим успіхом. Минулої суботи Мая і мама Катерина Шраґо, яка її супроводжувала, вилетіли з летовища Кеннеді у Москву. Виздоровіла маленька одеситка повезла зі собою дві валізи забавок, присланих їй американськими дітьми. Всі витрати, зв'язані з лікуванням, взяла на себе організація „Діти світу".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Бунт молоді у сателітських країнах

Відома від непам'ятних часів у всіх народів „прірва ґенерацій" яскраво проявляється тепер у всіх комуністичних сателітських країнах. Старша ґенерація, батьки, пам'ятають у Польщі реакцію Москви на вимогу „Солідарности", щоб перевести вільні вибори для вирішення системи правління в Польщі. У відповіді прийшло проголошення вийняткового стану, виарештування провідників, репресії, поставлення поза законом робітничої спілки „Солідарність". Молоді поляки цього не тямлять, хоч це було вже у 80-их роках, себто за нашого часу. Польські юнаки, що їх покликають до війська, масово відмовляються. Вони голосно заявляють, що військо в Польщі служить Москві і тому воліють піти до в'язниці, як бути зрадниками.

На Мадярщині старші люди тямлять ще революцію з 1956 року, здавлену совєтськими танками. Молодь відмовляється вписуватися до контрольованої компартією студентської організації і це таке масове явище, що вірогідно уряд погодиться на створення незалежної від партії студентської організації. — У Східній Німеччині юнаки і дівчата заповнюють церкви, де головною темою проповідей є прославлювання миру і таврування війни. В Юґославії настав сильний рух серед молоді проти військового характеру центрального правління в Беоґраді. Скрізь у комуністичних сателітських країнах молоді люди, юнаки і дівчата, виразно виступають проти комунізму і не слухають своїх батьків, які перестерігають дітей перед репресіями влади. За першорядною статтею на цю тему у часописі „Кришчен Саєнс Монітор" з 17-го червня ц. р. батьки кажуть дітям: „Ми вели війну і програли", а діти відповідають: „Це була ваша проблема, а ми маємо іншу проблему".

За цією статтею американського часопису бунт молоді проти комунізму проявляється двояко: з одного боку поруч із невинним захопленням американським рок-енд-ролом поширюється пошесть наркотиків, а другого боку є явний зворот до Церкви і релігії. Молодь у сателітських країнах є бунтарська, відважна, не боїться репресій, — але водночас Міхаїл Ґорбачов дуже популярний серед молоді, яка покладає надії, що він дійсно переведе поважні реформи згідно із заповідженою ним „перебудовою". У цьому й проявляється наївність та ідеалізм, притаманні молодому вікові.

Від комунізму відштовхує молодь і препогана економічна криза, яка запанувала не тільки в СССР, але й усіх інших комуністичних країнах, при чому ще розмірно найкраща економіка у Східній Німеччині завдяки „діялогові" лідерів обох частин поділеної Німеччини — бідної Східньої Німеччини з багатою і прегарною зарганізованою Німецькою Федеративною Республікою. Молодь сателітських країн не бачить майбутньости перед собою. У всіх сателітських країнах панує мешкальна криза: буквально десятки тисяч молодих подруж роками чекають на приділення їм скромного помешкання і ці дивоглядні відносини є головною причиною трагедії не одного подружжя, що кінчаються масовими розводами.

Це ніби тема для соціологів, але насправді це ще одно явище, яке свідчить про таку кризу комунізму, якої до цього часу ще не було та яка за всіма познаками не зменшується, а зростає. Бо та молодь, яка тепер бунтується проти заляканих своїх батьків і проти комуністичної диктатури — це ж завтрашні провідники народу. І коли у тому народі існуватиме верхівка з протикомуністичними настроями, то й уся комуністична система буде загрожена. Не дивно, що західня преса, особливо в Англії й Америці, з великою увагою стежить за тими течіями і настроями, як мало коли раніше. Східня Европа стала постійним джерелом новин. Раз-у-раз є вістки про зріст свобідного руху в імперії та її складових частинах, себто, „самостійних республіках" і в сателітських країнах. Ясно, що найбільше зацікавлені тими процесами ми, українці, доля яких залежить від існування чи упадку імперії.

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муаммар Каддафі дав розпорядження вивести з Ливану лівійські війська. Про це він повідомив на недавній зустрічі арабських лідерів в Альжирі. Від 1980 року в долині Бекаа перебувало біля 300 лівійських вояків.

Микола Бараболяк

ОБМІНЯЛИСЬ У МОСКВІ РАТИФІКАЦІЙНИМИ ДОКУМЕНТАМИ — І ЩО ДАЛІ?

Так завершено домовлення між ЗСА і СССР про виелімінування нуклеарної зброї середнього і коротшого засягу. Переговори про зменшення до половини стратегічної нуклеарної зброї (далекого засягу) натрапили на перешкоди, важко бо розв'язати на скору руку питання перевірки процесу нищення балістичних ракет, цих на підводних човнах і в повітрі. Це питання складне головно тому, що методи стосовані до знищення першої половини цих ракет, мали б мати застовування до пізнішого знищення другої їх половини, коли б прийшло до договорення десь у половині наступного десятиріччя про цілковите виелімінування нуклеарної зброї. До речі ніхто не прив'язує надто великої ваги щодо першої стадії виелемінування цих жахливих ракет. Знищення половини їх, не є нічим іншим як викиненням зайвого балясту, другою бо половиною, яка залишиться, можна теж знищити світ кілька разів, а вистачає знищити один раз. Врешті ніхто нині не вірить, що прийшлось би їх ужити. Москва „забожилась", що перша їх не вжиє. Чому врешті мала б ужити, коли певна, що Захід не заатакує. ЗСА кажуть, що допустять перший удар на випадок аґресії Совєтського Союзу конвенціональними силами, але мало хто і в це вірить. Хочемо заторкнути питання, чи з уваги на перевагу СССР у конвенціональній зброї (армійських з'єднань, танкових і артилерійських), забравши ракети середнього і коротшого засягу, НАТО не погіршило свою стратегічну ситуацію?

Властино ні. Відношення збройних сил повернулось до стану на початку 80-их років, заки совєти ввели свої ракети середньої дії типу СС-20. Оборона Европи все спиралася на принципі „гнучкости" в ужитті засобів оборони. Зразу мали б заступити совєтським полчишам конвенціональні збройні сили НАТО. Коли це було б недостатньо, тоді тактична нуклеарна зброя (стрільна й ракети короткого засягу), а щойно коли б це не схаменуло напасника, мали б піти в дію важка (стратегічна) нуклеарна зброя, що рівнялось би загладі світу. Коли введено тому не цілих 10 років совєтські ракети типу СС-20 й американські ракети типу Першінґ II й „літаючі ракети", це тільки піднесло т.зв. „поріг", на який аґресор мав би „спотикнутись" заки піде дальше в аґресивних заходах. Уведення середніх ракет, якими можна бомбардувати цілу Европу, викликало в країнах НАТО застереження, бо европейці побоювались т. зв. decoupling, „відв'язання" від долі Европи. Побоювались, що Америка, побачивши знищення в Европі, здригнеться, і рятуючи свою шкіру, не пошле на СССР свої ракети далекого засягу. На ділі, на виелімінуванні ракет середнього засягу скористала Україна, бо тими ракетами у відплату за Париж, чи Бонн, міг би бути знівельований Київ, а коли тих ракет не буде, то Київ потерпів би щойно у відплату за Ню Йорк. Поза тим стратегічна ситуація між СССР і ЗСА доки цілковито не виеліміновано всяку нуклеарну зброю, тобто десь до початку наступного сторіччя, не міняється. Забезпека перед аґресією Совєтського Союзу на Европу далі буде спиратись на принципі „Mad — Mutual assured destruction" — Взаємного запевненого знищення. Найменше, отже до 2000 року питання рівноваги конвенціональних збройних сил пекучим не буде.

Але виглядає, що йде то того, що нуклеарна зброя таки піде в дубину, і світ повернеться до конвенціональної зброї як засобу розв'язки міжнародних конфліктів. Треба, отже, нині Заходові готовитись до нової дійсности. Панує пересвідчення, що СССР нині сильніший у конвенціональній зброї, але думки щодо того не суцільні. Правда у совєтів більше дивізій, більше танків, більше броневиків. Совєти ж упевнюють, що західнє летунство сильніше. Очевидно, Заходові приходиться підкреслювати цю совєтську „вищість", щоб не стати пасти задніх. Так насправді ледве чи якийсь західній стратег вірить у цю московську перевагу з уваги на квантитативну якість совєтської сили. Все ж якби не було обов'язком чинників відповідальних за оборону проти совєтської аґресії є змагати до того, щоб і в цій ділянці оборонних заходів, бути виразно на рівні паритету.

Приймаючи, що Совєтський Союз має в цій сфері перевагу, як можна досягти рівновагу? Ясно — або збільшивши сили НАТО, або досягти редукції сил Варшавського Пакту. Можливо видатно збільшити конвенціональні збройні сили Заходу? Важко. ЗСА видають нині більш менш половину їхнього військового бюджету на втримання американського контингенту 320,000 війська в Европі. Йде тиск у Конґресі, щоб цей континґент зменшити, хай европейці видають більше на свою оборону. А вони? Нема на це у них охоти, головно тому, що европейці не відчувають загрози зі Сходу. Німеччина економічно проспеpує і не хоче, щоб збільшені видатки на військо захитали рівновагою їх бюджету. Та-

(Закінчення на стор. 4)

Дам'ян Крапка

Ювілей

І знову „найпередовіша" країна до безтями ошелешила світ: столиця атеїзму галасом єрихонських труб сповіщає, що в цьому, 1988-му році святкує ювілей 1000-ліття свого охрищення. Тобто „народ-богоносець" вже тисячу років просвічений Христовою наукою, живе свобідною волею і думкою, змагає до християнської досконалости. (Коли б хто з живучих був ще не охрищений, має нагоду доступити цієї тайни під час ювілею).

Отож держава, що грає першу скрипку (чи баян), в усіх ділянках цивілізації, грає її і в царині релігії.

Адже вже сталінські вчені довели, що Александер Попов, а не Ґ. Марконі винайшов радіо; Александер Лодиґін, а не Т. Едісон був винахідником електричної жарівки; Іван Ползунов відкрив парову машину ще на 20 років раніше від Дж. Ватта. На Заході, мабуть, перекрутили теж ім'я славного мандрівника-дослідника Васька де Гава на Васко де Ґама. І навіть такі нікудишні цигани використали принцип умовних рефлексів І. Павлова для науки танців своїх медведів.

Отож наклепові буржуазії, що Москва — це імперія безбожництва і зла, заперечив факт святкуванням ювілею християнства. Впраіді, згідно з історичними фактами і традиціями ювілейні торжества мали б відбутися в Києві. Урочистий Молебень під пам'ятником св. Володимира над Дніпром при участі непроглядних мас; потім величавий похід-процесія з хоругвами й свічками до собору св. Софії на торжественну Службу Божу при гомоні дзвонів усіх уцілілих церков. Увечорі вистава драми „Владимир" Теофана Прокоповича в оперному театрі тощо.

Та це тільки пляни-претенсії українських буржуазних націоналістів, що фальшують історію, забуваючи, що столицею християнства на Сході Европи є Москва. (Зрештою, міг би бути і Ленінґрад, коли б його не позбавлено було чести столиці).

Збентеженому світові докладніше справу вияснюють совєтські історики, спростовуючи твердження науки, що в 988 році Володимир Великий охристив у Києві український народ. Тобто тоді, коли Росія нікому навіть у сні ще не привиділася. На щастя, совєтська академічна свобода не дозволяє „піддаватися тиранії фактів". Тим більше, що „історія" — за словами директора Інституту історії АН УССР, товарища Ю.Ю. Кондуфора, — „це глибоко партійна наука" і має служити партії. Тому не міг христитися в X столітті нарід, який почав існувати десь від XVII століття і перша його історична дата — це возз'єднання з Росією. А „звертатися до джерел культурної спадщини", — згідно з твердженням тих же совєтських учених, — , „це спиратися на костур учорашнього дня".

І передусім треба мати на увазі старинну засаду, що багато світових подій, які мали статися, зовсім не сталися, чимало ж подій відбулося не в тому часі, коли повинні були відбутися, багато історичних фактів зіґноровано. Тому завданням сумлінних совєтських істориків всі ці ухили виправити прогалини, доповнити, привести справи до ладу.

Незвичайно відповідна нагода для цього — ювілей Тисячоліття Християнства.

Василь Ящун

ЦИКЛІЧНА ЗБІРКА ПОЕЗІЙ

Микола Щербак, „Пахощі суцвіття" (1960 — 1970), вид. Об'єднання Українських Письменників „Слово", 1982, Ню Йорк, 103 ст.

„Пахощі суцвіття" — це обсяжний цикл віршів відомого поета Миколи Щербака, автора книжок: „Вітри над Україною" (1947), „П'янкий чебрець" (1953), „Шлях у вічність" (1954), „Багаття" (1959), „Віршована абетка" (1960) і „Волошки" (1969). Цей широкий цикл обіймає шість вужчих циклів: „Земля моя, Клич волі, Провісні проміння, Мати, Світ і відсвіт, і Доля в дорозі. Ці вужчі цикли — це оригінальні групи коротких віршів, глибоко обдумане об'єднання їх у мистецьку цілість потоком інтимних почувань поета, унаявлених у цих віршах. Під впливом узагальненого наголовка кожної з цих груп (тобто вужчого циклу) усі вірші в кожній групі сприймаються, як певні зупинки на шляху експозиції емоцій, думок і уяви поета. Усі ж вужчі цикли так чи інакше об'єднує метафорична назва цілої збірки „Пахощі суцвіття". Цілу збірку можна розглядати, як монтаж цих циклів, при чому метафору назви збірки сприймається не як „закодовану" словосполуку, а як суцільну лексично-семантичну одиницю, яка в переносному значенні опромінює собою, в більшій чи меншій мірі, окремі твори в їх пишномовному оформленні. Тож можна сказати, що „Пахощі суцвіття" — це своєрідна запашна китиця 94-ох віршів з їх різнорідними циклічними сюжетами й мовно-стилістичними кольоритами, пов'язаними з собою внутрішнім „я" поета.

Вужчі цикли складаються з віршів ліричних, лірично-епічних і епічних із значною перевагою перших, у яких яскравіють теж вірші патріотичні. Усі ж вірші пронизані почуттями й відчуттями їх автора.

Вершинне місце в збірці займає рідна земля — батьківщина — Україна, суцвіттям якої є змісти циклічних віршів і до якої поет має щиру, глибоку любов. В одному із сонетів він каже:

Давно-давно зоставив Україну,
Гаї й поля — мою святу руїну —
То що ж нам, серце, покидати знов?
Зоставлю я сумний сонет останній
Та Україні мій привіт прощальний —
Мою любов!
(„Сумний сонет")

Поет добачає кращу долю для України в її обновленні з Христом:

Цвітіть, ряснійте, ниви колоскові!
У Нім, у Нім — у Вічному Христові —
І доля й щастя, сила і життя!
(„Відвічна ласка")

Син Господній ішов по землі,
Мов небесним привіллям,
І стелила дорогу юрба
Пальмовим гіллям.

Ми заквітчаєм, цвітом з ланів
Кожну-кожну стежину,
Лиш прийди, о Спасителю наш,
У святу Україну!
(„У Вербницю")

І ще в іншому вірші:

Все згоріло і пішло із димом,
Все спливло розбурханим Дніпром,
Тільки він, Великий Володимир,
Оживляє силу і надію
Животворним праведним хрестом!
(„Пам'ятник св. Володимирові")

Микола Щербак — добрий спостережник людей у їх відношенні до самих себе та в стосунках до інших. Ці спостереження ведуть його до сумного, але реального висновку:

У темний вік, коли палахкотіло
Земне життя і стогнули світи,
Людина смертно спалювала тіло,
Щоб душу у безсмерті зберегти.
А в вік, що просвітив і воду й сушу,
І гублять трон вожді і королі,
Людина спалює і тіло й душу,
І душиться бездушність на землі.
(„Контрасти")

Поет бачить і глибоко відчуває пороки XX століття, окутаного облудою полуди. Ці пороки спричиняють тугу за кращим, плач і крик..., та він не тратить віри в поступ до кращого:

Людино бідна! Образ твій поник,
Заплутаний в огудині огуди...
Та прийде час із інших берегів,
І ясночолий ранок ніч поборе,
Яку ніхто зборoти не зумів.
І ти засвітишся Одвічна Зоре,
Коли ми закопаєм ворогів
І поховаєм ятрооке горе!
(„І ти засвітишся")

Глибоким ліризмом пронизані вірші в циклі Мати. Ліричні і патріотичні та деякі епічні вірші є змістом циклу Світ і відсвіт. У ньому добірними мистецькими

(Закінчення на стор. 4)

Оксана Пахльовська

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ СЕЛА

Зажурилась Україна, що ніде прожити...
Народна пісня.

Не озирнусь. Такого — не було.
Кругом ті ж самі трави придорожні.
Але як страшно — це нове село,
і ці міста, навіки вже порожні!

Нові хати — ні краю, ні кінця.
І де тепер знайти собі розраду!
Ані в саду свойого деревця!
Ані малої стежечки до саду!

Бунтуйте, люди, хмари і птахи,
пісні, дерева, мови, діалекти!
Хіба на ці однакові дахи
дорогу знайдуть з вирію лелеки!

І де ж рости смарагдовій траві,
якщо живого лугу не зосталось!
Бунтуйте люди, поки ви живі, —
бунтуйте, люди, щоб цього не сталось!

Шумить навколо світовий базар.
Ламає руки запізнілий досвід.
І пам'ять роду — як старий кобзар —
йде до людей, хитаючись, наосліп.

(„Літературна Україна", 10-го березня 1988)

Зенон Городиський

МОЇ РАННІ ЗУСТРІЧІ З СЛ. П. ІВАНОМ БАГРЯНИМ

IV.

Як відомо братиславські консолідаційні заходи не увінчалися успіхом і „новітні запорожці" перейшли Дунай необ'єднаними на стрічу нових подій після закінчення Другої світової війни, які не ворожили рожевих виглядів для української справи. ЗПУГВР замість прийти на наради вислало на руки Президії ВУНР листа затитулованого „Відповідь Представництва Української Головної Визвольної Ради посередникам Всеукраїнської Національної Ради", на який Президія ВУНРади передала ЗПУГВР відповідь: „Становище Всеукраїнської Національної Ради до одностороннього зірвання розмов Закордонним Представництвом УГВР і до його відповіді з дня 7-го жовтня 1944 року переданої представниками ЗП УГВР представникам ВУНР".

Після братиславських консолідаційних нарад я вже не мав нагоди зустрічатися з Іваном Багряним, а з випадкових розмов я набирав чимраз більше переконання, що він не був високої думки про відповідальних українських діячів, які не зуміли до війни та в той критичний час створити одного спільного фронту національних сил. Життя в Братиславі було відносно спокійне в порівнянні до життя в Генеральній Губернії, не говорячи вже про центральні українські землі перед „великим ісходом" чи в його час. Перебування біженців на терені Словаччини заслуговує на окрему увагу і дослід. Одне можна сказати, що це була „передишка" для всіх. Для тих, які вірили в недалекий поворот і для тих, що готовилися до безповоротної мандрівки в незнане і непевне. В переходовому братиславському затишку всі прислухалися до подій на східньому фронті, який наявно підказував готовитися до дальшої мандрівки на захід на територію країни т. є. Німеччини, армія і адміністрація якої на терені України виявили себе нелюдсько жорстокими окупантами і експлуататорами, яка нас ані не запрошувала, ані ми її політичного екзилю на хотіли, але яку ми в нашій жорстокій політичній долі вибрали, як чергову зупинку назустріч невідомому. Це невідоме ми розуміли, як нові і можливо дуже несприятливі умовини праці для української справи в новому укладі міжнародних сил і за умов нової ситуації в Україні, в якій знайшовся наш народ і його політичні сили. Початок кінця Другої світової війни скоро наближався і наші люди різними шляхами прямували на захід. Ситуація на фронті заставила нас майже останнім поїздом виїхати на терен Німеччини і я з дружиною серед не абияких пригод опинились в містечку Кавфбойрен у південній Баварії.

Першими українцями, яких ми тут зустріли це було подружжя Рубчаків із маленьким синочком Богданом, тепер відомим поетом і літературознавем професором на одному з чикаґських університетів. Незабаром після прибуття тут закінчилася війна і до містечка увійшли частини тексаської дивізії ми т. зв. скитальці вийшли на вулиці містечка і відітхнули якось вільніше, хоч і не знали, яка доля нас стріне, і що ми можемо сподіватися від американців, як союзників наших найбільших ворогів московських большевиків. І тут серед багатьох земляків з усіх закутків України зустрів я і Івана Багряного, з яким я сердечно привітався і під час його недовгого перебування в цьому містечку ми часто бачилися, він заходив до мене, або ми зустрічалися у колі знайомих активних земляків та обговорювали різні справи, які в той непевний час всіх нас турбували. Передувсім всіх нас цікавило, яке становище займуть західні альянти до численної маси утікачів та робітників, яких лукава доля загнала сюди, або німці пригнали сюди на каторжну роботу. Почуття самозбереження і самооборони перед непевним заставляли нас шукати за якимись формами організації і ось ми вирішили створити щось в роді українського допомогового комітету, який ми назвали „Юкренієн Сервіс". Хто це — ми? Передовсім найбільш діловим ініціятором був сл. п. інж. Роман Гойдиш, людина високої особистої культури, бувала у світі з перфектним знанням французької, німецької і англійської мов так „в письмі, як і в слові". Він і поклопотався у місцевій американській комендантурі про дозвіл відкрити таке бюро допомоги для тзв. ДіПі української національности.

Цілком ясно, що цю допомогу ми розуміли інакше, як той молодий американський старшина а тим більше його секретарка-перекладачка жидівка з Естонії, що виявилося дуже скоро, як тільки цей допомоговий комітет почав активно працювати. Український Допомоговий Комітет (Ukrainian Service) очолив Тадей Фединишин, секретарем був Зенон Гординський, а зовнішні зв'язки перебрав Роман Гойдиш, на якому лежав на ділі увесь тягар контакту з військовими чинниками і німецькою адміністрацією, яка сприяла у всьому, щоб позбутися „авслендерів". Ситуація була напружена в самому містечку Кавфбойрені і околиці, де жило багато чужинців різних національностей. Поляки раділи можливістю повороту, зокрема ті, які твердо вірили в західньо-альянтську обіцянку про привернення „передвоєнної" Польщі. Галичани „вірили" у свою „незайманість" в питанні повороту на совєтську „родіну", покликуючись на своє польське громадянство. Деякі українці з центральних земель подавали себе за „західняків", щоби рятувати себе перед примусовою репатріяцією. Тоді ще не було виразно з'ясоване становище відносно воєнних біженців. Часто американські військові льокальні чинники йшли на руку „совєтським місіям" у брутальній репатріяції наших людей, зокрема з центральних земель України.

Ось в таких умовинах працював Український Допомоговий Комітет в Кафбойрені- чи не один з перших заснованих зразу після приходу альянтських американських військ. Головною працею і заслугою його було те, що він видав сотні довідок з фотознімками їх власників англійською мовою, які давали можливість нашим людям переїхати в більші міста і безпечніші місця, де виловлювання біженців не було насильне і безправне для тих, хто не хотів повертатися „на родіну". Були люди з центральних земель, які підносили голос потреби виступи проти насильної репатріяції і необхідности вияснення західнім альянтським військовим і політичним чинникам становища тисячних мас українських біженців і засланих до Німеччини робітників причин їх небажання повороту до їхньої Батьківщини за тодішніх політичних умовин. Найбільш вимовним речником наших людей з центральних земель був саме письменник Іван Багряний, який перебував в той час в Кавфбойрені. Він ставив питання повороту чи неповороту „на родіну" в ширшій площині, а саме потреби видання ґрунтовного маніфесту альянтів і всього вільного світу, хто є СССР, і що він собою представляє, як „родіна", до якої численні маси нещасних людей не хочуть повертатися.

Закінчення буде.

Голодовий геноцид України...

(Закінчення зі стор. 1)

Адвокат СКВУ Іван Сопінка.

за голод в Україні. Світ довго мовчав про цей голод, і аж останнім часом появляються у західньому світі книжки і статті на тему голоду в Україні, а навіть совєтський уряд примушений про це говорити.

Президент Сундберґ покликав відтак адвоката СКВУ Івана Сопінку представити мотивацію і документацію в справі голодового геноциду в Україні 1932-33 рр.

На протязі трьох годин адв. І. Сопінка вичерпно з'ясував факт голодомору, його розміри, причини і жертви, методи проведення організованого Москвою штучного голоду як інструменту державної політики фізичного нищення українського народу, стверджуючи, що це був акт геноциду, за що відповідають: Сталін, Молотов, Каґанович, Постишев й інші члени центрального уряду СССР в Москві. Своє обвинувачення адв. І. Сопінка арґуметував і доводив низкою документальних матеріялів.

Адвокат Міжнародної Комісії, проф. Ієн Гантер, наголосив вимогу об'єктивного розгляду і оцінки голодомору в Україні як передумови сприйняття опінією світу висновків і стверджень Міжнародної Комісії.

Багато світла в аналізі й оцінці причин, наслідків і відповідальности за голодомор в Україні подав у своїх ствердженнях і відповідях на запитання адвокатів свідок-експерт проф. Роберт Конквест, відомий історик і автор багатьох праць і книжок, зокрема про голод в Україні 1932-33 рр. п. з. „Жнива Розпачу". На протязі двох днів проф. Р. Конквест розглядав проблематику голодомору на підставі розслідувань, з'ясованих у названій книжці, стверджуючи, що голод заплянувала Москва для винищення українського селянства, як національного бастіону. Українських селян нищено не тому, що були селянами, але тому, що були українцями-селянами, національно свідомими, а це становило загрозу для совєтсько-російської імперії. Голод спричинив понад 7 мільйонів жертв. В Росії в той час голоду не було. Колективізацію можна було здійснити без організування штучного голоду. Москва сконфіскувала у селян усі харчі і не дозволила на будь-яку гуманітарну допомогу, закривши кордони України. Це було нищення народу, яке нагадує геноцид, ствердив проф. Р. Конквест.

Черговий свідок-експерт, д-р Володимир Косик, професор історії Східньої Европи в Парижі, проаналізував коротко історичне тло нищення Москвою української суверенної державности в 1918-20 роках, створення колоніяльної форми української совєтської держави — УССР і включення її у систему Совєтського Союзу. Д-р В. Косик навів дані про економічне значення України в системі СССР і колоніяльний визиск українських природних багатств Москвою. Він насвітлив справу колективізації і вимор ення голодом мільйонів українських селян, інтеліґенції і українського православного духовенства в пляні політичної стратегії знесилити фізично український народ і таким чином придушити його національно-визвольні аспірації. На підставі переписів населення СССР д-р В. Косик доводив велике зменшення населення України, біля 10 мільйонів, у наслідок голодомору і фізичного винищування куркулів у 1932-33 рр. У своїх доказах свідок арґументував політичну мотивацію голодомору в Україні, вказуючи на Сталіна, Каґановича, Постишева й інших большевицьких лідерів центрального режиму в Москві як спричинників і винуватців голодомору.

Великий розслідувальний матеріял про голодовий геноцид в Україні 1932-33 рр., зібраний в опублікованих свідченнях і ствердженнях Комісії Конгресу ЗСА в справі голоду в Україні, представив на протязі двох днів директор цієї комісії д-р Джеймс Е. Мейс. Він зупинився на історичному минулому України, формуванні і втраті української державности в 1920 році в наслідок військової окупації України московськими большевиками, політикою колоніяльного визиску України, періодом насильної колективізації і трагічними її наслідками в Україні. Д-р Джеймс Мейс наголосив, що Москва пов'язувала українське селянство з українським націоналізмом як загрозою імперським інтересам Москви. Сталін, Каґанович, Постишев й інші заплянували у Москві знищення українського селянства як свідомої національної верстви і безпощадно здійснили це в Україні в 1932-33 рр. засобом штучного голоду, який забрав понад 7 мільйонів жертв.

В пляні нищення українського народу Москва нищила також провідну українську культурну верству і Українську Церкву. Уряди ЗСА і Великої Британії знали про голодомор в Україні 1932-33 рр., але не вважали доцільним на цей факт реаґувати, бо нав'язували з Москвою торговельні зв'язки. Деякі американські журналісти, як Волтер Дюранте, були на службі Москви й затаювали перед західнім світом факт голодомору в Україні.

Про документацію в справі голоду в Україні 1932-33 рр. з архівів Великої Британії говорив д-р Любомир Луцюк з Канади, викладач географії людських поселень в Торонтонському університеті. В багатьох документах британські дипломатичні чинники виразно стверджували голод в Україні 1932-33 рр. і мільйони жертв. Не зважаючи на це, британський уряд про це ніде офіційно не заявляв. Д-р Л. Луцюк арґументував свої твердження документами, надрукованими у книжці, якої він був співавтором, і мапою, на якій чевоним кольором були визначені території України, включно з Кубанню, де мав місце голод в 1932-33 рр.

Докторант Гарвардського університету Леонід Герець розказав про зібрані ним численні свідчення очевидців голоду в Україні, в пляні гарвардського проєкту. Багато з тих, які пережили голод, ще тепер бояться назвати свої прізвища, бо мають родину в Україні. Свідчення ілюстрували жахливі наслідки голодомору, який був задуманий для знищення українського селянства.

До сліз зворушливими були свідчення про голод в Україні 1932-33 рр. очевидців, які пережили голод. Ред. Юрко Семенко з Німеччини, Олекса Скаба з Бельгії та Ірина Саплива з Великобританії немов живими картинами змальовували страхіття голодомору, в якому людина затрачувала людські прикмети і вдавалася навіть до канібалізму.

Для українців ця трагічна подія голодомору добре відома, але цього роду свідчення робили на чужинців потрясаюче враження. Перед очима ставали привиди опухлих трупів дітей, жінок і чоловіків, яких не було кому хоронити, бо всі повимирали. Так злочинно розправлялася Москва з Україною в ім'я утвердження своєї імперії.

Закінчуючи сесію в п'ятницю, 27-го травня, президент Дж. Сундберґ поновно підкреслив історичне значення розслідування українського голодомору на міжнародному форумі, інформуючи, що чергова сесія Міжнародної Комісії відбудеться від 24-го до 28-го жовтня 1988 року в Ню Йорку.

Присутні на залі українці з помітним зворушенням і признанням дякували СКВУ і Комісії Голодового Геноциду в Україні за таке успішне і достойне проведення розслідження українського голокосту на найвищому міжнародному рівні.

На запрошення лідера української громади в Бельгії мґра Омеляна Коваля члени Президії СКВУ і Комісії Голодового Геноциду в Україні та всі інші українці, які працювали в Міжнародній Комісії, а теж свідки, зустрілись з українською громадою в Брюсселі на прийнятті в домівці громади в четвер, 26-го травня.

Відбуті сесії Міжнародної Комісії вповні виправдали ентузіязм і послідовну працю організаторів розслідування голодомору в Україні на міжнародному форумі. Міжнародна Комісія розглядає голодомор в Україні в площині норм міжнародного права і вислід її дальшої праці становитиме юридичну базу для засуду того жахливого злочину в опінії вільного світу. Це добре розуміє Москва, посилюючи акцію знеславлювання Міжнародної Комісії Трибуналу і всіх українців, які підтримують справу розслідування голодомору в Україні.

Столиця...

(Закінчення зі стор. 1)

мітно, що заля була винятково виповнена членами обидвох палат, бо саме перед тим, промовляв до іллинойських законодавців федеральний секретар освіти Беннет про реформу шкільництва. Можна було очікувати, що багато репрезентантів і сенаторів звільняться з такої нагоди, до того ще в обідню пору. Але так не сталося. Сесію відкрив спікер палати репрезентантів Майкел Медиґен та, вказавши на спеціяльне призначення цієї сесії, передав її керування репрезентантові Миронові Кулясові. Владика Української Католицької Церкви, Іннокентій Лотоцький, прочитав спеціяльно складену молитву для цієї нагоди. Основну промову про значення ювілею християнізації України виголосив Владика Української Православної Церкви Архиєпископ Константин Баґан. Слово Владики Було дуже патріотичне та звертало увагу на те, що цей ювілей належить українцям, а не — як деяка преса й інші засоби масової інформації подають — росіянам.

Від сенату промовляв Володимир Дудич, що представив вже ухвалену резолюцію сенату. Спільну резолюцію Генеральної Асамблеї прочитав клерк Палати репрезентантів, після чого відбулася коротка дискусія. Виступали сім або вісім законодавців від обидвох палат: республіканці і демократи, анґлосаксонці, чорні і порторіканці, а зокрема приємні були виступи слов'ян, законодавців чеського і польського походження. Варто відзначити виступ Джека Кубіка, репрезентанта з сусіднього біля Чикаґо Бервіну, який висловив солідарність з українцями та у своєму гарному слові дав відчути, що глибоко розуміє українську проблему і прив'язання нашого народу до Церкви та культурної спадщини батьків. Бернар Пітерсон, репрезентант міста Палатайн, де найновіше поселилися українці на північ від Чикаґо, так само тепло вітав українців з ювілеєм і хвалив їх за антикомунізм.

Резолюції прийнято одноголосно. На подіюмі, крім Владик, з українського боку були ще пастир Олекса Гарбузюк, голова Ювілейного Комітету дир. Роман Мицик, заступник голови проф Мирослав Семчишин та голова відділу УККА д-р Мирослав Харкевич. В залі на почесному місці сидів Микола Руденко, що його представив адвокат Юліян Куляс. Присутні законодавці привітали колишнього голову Київської Гельсінкської Групи і теперішнього голову її Закордонного Представництва вставанням з місць. Діти відспівали на закінчення „Ґад блесс Амеріка", а перед тим „Боже Великий".

Сенат прийняв резолюцію ч.1000 ще 28 квітня, а її текст запропонував сенатор Володимир Дудич. В ній згадується про те, що цей рік є ювілейним для українців у цілому світі та, що до цих врочистостей приєднуються й українські громадяни стейту Іллиной. Проте українські віруючі не можуть відзначити свій „Мілленіюм", організуючи прощі до країни їх предків, бо там заборонені українські Церкви і діє одинока Російська Православна Церква. Тому то Сенат 85-ої Генеральної Асамблеї стейту Іллиной схвалив „приєднатися до українців у цілому світі у відзначуванні 1000-ліття християнства в Україні та сприяти у поширенні релігійної свободи та толеранції скрізь у світі". Резолюція Сенату також вираховує в Чикаґо й стейті заходи й імпрези якими ювілейний комітет в цьому році бажає відзначити цей рідкий ювілей.

Спільна резолюція ч. 5 була представлена репрезентантом Мироном Кулясом та іншими членами палат. Тут автори покликуються на резолюцію сенату ЗСА ч. 235, у якій сказано, що урядові чинники ЗСА не повинні мати нічого спільного із офіційними совєтськими святкуваннями „християнства в Росії" тому, що в СССР переслідується релігія, а окремих віруючих запроторено в концтабори, тюрми і психіятричні заклади КҐБ та й тому, що українські національні Церкви — Католицьку, Православну і протестантські поставлено поза законом. Резолюція також закликає президента Роналда Реґена не брати участи у плянованих ним відвідинах нововідкритого Данилівського манастиря в Москві, тому що це буде схвалення режимної Російської Православної Церкви. Натомість, в резолюції висловлено прохання до Президента щоб у розмовах з Ґорбачовим він підніс питання українських заборонених Церков. Спільну резолюцію підписали Філіп Рок, президент сенату, та Майкел Медиґен, спікер палати репрезентантів.

В пам'ять нашого довголітнього лікаря

бл. п. д-ра

БОРИСА ФИЛИПЧАКА

жертвуємо 100.00 долярів для ЮВІЛЕЙНОГО КОМІТЕТУ 1000-ЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ РУСИ-УКРАЇНИ.

•

Дружині, Синові і Рідні Покійного висловлюємо найщиріші співчуття.

КАТЕРИНА І АНДРІЙ БУКИ

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, 14-го квітня 1988 р. відійшов у Вічність
наш Незабутній
ЧОЛОВІК, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п.

РОМАН ДУБЛЯНИЦЯ

Цією дорогою складаємо щиру подяку Всечеснішим Отцям Андрієві Шаґалі і Леонардові Корчинськоу за відвідини у лічниці та за відправлення Святої Літургії і похоронних обрядів, як також хорові „Сурма" за спів на Панахиді.

Дякуємо членам Т-ва „Леви" і Т-ва „Сеньйорів" у Чикаґо за численну участь у похоронних відправах, п. Орестові Клюфасові за гарне прощальне слово на поминках і д-рові Ахілеві Хрептовському за довголітню лікарську опіку.

Усім тим, що нам зложили вислови співчуття, пожертви на Святі Літургії і квіти, як також взяли участь у сумних похоронних відправах — наша сердечна подяка.

Зокрема дякуємо за пожертви, що їх ми призначили для Комітетів Тисячоліття в Римі та в Чикаґо, Американського Т-ва дослідів хвороби рака і для хору „Сурма" в Чикаґо.

У сороковий день смерти відправлено за упокій Служби Божі в катедрі св. о. Миколая і в церкві св. Йосифа в Чикаґо.

Дружина — ІРЕНА
Син — ЯРКО з родиною
Донька — УЛІЯНА з чоловіком

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями, що 22-го червня 1988 р. після короткої недуги відійшов у Вічність на 67-му році життя

бл. п.

ЕВГЕН ВОЛУЙЧИК

ПАНАХИДА — в п'ятницю, 24-го червня 1988 р. о год. 7-ій веч. в похоронному заведенні Gray Rasmuson **в**Barryville, N.Y. **при** County Rd. 21.

ПОХОРОН — в суботу, 25 червня 1988 р. з церкви св. Івана Хрестителя у Whippany, N.J. **на український католицький цвинтар св. Духа в** Hamptonburg, N.Y.

Брат — МАРЯН

Український Спортовий Клюб в Ню Йорку

ділиться з Громадянством сумною вісткою, що дня 16-го червня 1988 р. відійшов у Вічність

бл. п.

Микола Крумшин

вельми заслужений член Клюбу.

ПОХОРОН відбувся 20-го червня ц. р. на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н. Й.

•

ВШ. Родині Покійного складаємо глибокі співчуття.

Управа УСК-у

Ділимося сумною вісткою, з Ріднею, Друзями і Знайомими, що 18-го червня 1988 р. з волі Всевишнього відійшов у Вічність на 57-му році життя
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУНЬО, БРАТ І ВУЙКО

бл. п.

ЛЮБОМИР В. ДЕМ'ЯНЧУК

ПОХОРОН відбувся 23-го червня 1988 р. із заведення Насевичів, 109 E. Tabor Rd., **Філядельфія, Па., а Тлінні Останки спочинуть на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.**

В глибокому смутку:
дружина — ХРИСТИНА
дочка — ОЛЬГА з Родиною
син — ЮРІЙ
дочка — КАРМЕН МАРІЯ
сестри —
ЯРОСЛАВА ПАЦЛАВСЬКА
ОКСАНА МЕЛЬНИКОВИЧ з мужем ЮРІЄМ і Родиною
та ближча і дальша Родина в Америці, Канаді й Европі

ПІСЛЯ ДВОХ ДЕКАД періодичних спроб, щоби змінити систему громадської допомоги потребуючим, у якій під сучасну пору покоління після покоління здане на призволяще системи проводять своє життя в безділлі та не продуктивності, нарешті показуються можливості успіху такої зміни. Успішність такої зміни починає проявлятися в тому, що в кінці законодавці здали собі справу з того, що якраз ця система є причиною неспроможности цілих поколінь потребуючих американських громадян стати на власні сили.

ПРОМОВЛЯЮЧИ НА ЗБОРАХ адвокатів у стейті Південна Керолайна, головний прокуратор ЗСА Едвін Міз, заявив, що Америка поволі починає перемагати у війні з наркоманією. Однак, щоби мати кращі успіхи то треба здати собі справу з того, що потрібно більше грошей на судові розправи та будування нових в'язниць. Все ж таки після закінчення його промови деякі з присутніх коментували, що не бачать таких успіхів у цій боротьбі про яку згадував Е. Міз.

БАЗУЮЧИСЬ НА ОБСЛІДУВАННЯХ індустріяльних експертів і стейтових сільськогосподарських економістів, то у стейтах Північної і Південної Дакоти, Міннесоти та Монтані вже є біля 22 відсотків втрати у зборі збіжжя. Припускають, що майже половина пшениці, вівса і ячмению засіяних на полях вище згаданих стейтів є втраченими з огляду на горяч і посуху.

СТАТИСТИКА ЗІБРАНА в чотирьох стейтах де впроваджено пробну програму спеціяльних вишколів для здібних до праці одержувачів громадської допомоги вказує на те, що на дальшу мету ці програми не тільки себе оправдують але й заощаджують гроші стейтовим урядам. Вимінені стейти це Арканзо, Мейн, Мериленд і Вірджінія де ці спроби увінчалися успіхами. Такими доказами найбільше зраділи прибічники, які постійно побиваються за зміною допомогової системи.

Відбулась...

(Закінчення зі стор. 1)

дентів, опозицію, ніхто не карає, не засуджує так, як совєтських, які довгі роки сиділи в тюрмі, і ще сидять у таборах смерти. Секретар американської комуністичної партії, Голл, часто їздить до Москви, виступає проти політики американського уряду, одначе ніхто його за це не карає. В СССР усіх членів Української Гельсінкської Групи ув'язнили, чотири з них померли в таборах смерти серед жахливих умовин.

П.: Коли почалися зміни в СССР?

В.: Після смерти Сталіна Хрущов розпочив його, почав реформи, але вони не тривали довго, були тільки частинними змінами на краще.

П.: Що спричинилося, що большевики хочуть завести реформи?

В.: Нещирість науки марксизму, бо за гарними кличами криється неправда. Я не міг погоджуватися з марксизмом, бо забагато неправди було в цілій ідеології. Спершу з Леніном я не розставався, але наука Маркса була хибна. Щойно в концтаборах я розійшовся з Леніном.

П.: Що бачив у житті, як проявлялася дволичність у щоденному житті?

В.: Арештували Л. Лукяненка за те, що поставився серйозно до совєтської конституції і повірив, що совєтська конституція дозволяє кожній совєтській республіці відділитися від ССР. За те засудили його на смерть. 40 днів відсидів він у тюрмі для в'язнів, засуджених на смерть, вкінці „помилували" його, засудили на 15 років тюрми, пізніше знову на других 15 років тюрми. Це зразок капітального лицемірства.

П.: Чому совєтський уряд не видасть іншої конституції?

В.: Цю лицемірську конституцію, ніби „найдемократичнішу у світі", видали за Сталіна, коли панував терор, коли знищили багато мільйонів совєтських громадян. Це була гарна фасада, але за фасадою були тюрми, концтабори смерти з 12 мільйонами в'язнів. І Романишин спитав: Як є з християнською вірою в Україні? Чому ювілей 1000-ліття Християнства відбувається в Москві, а не в Києві?

В.: Москва була охрищена щойно в XII столітті, 200 років після охрищення Києва. Російська імперія потребує величі, але замість величі є лицемірство. Москва привласнила собі чужу історію Київської Руси, а Київська Русь — це Україна. Почався занепад російської імперії, що неминуче закінчиться крахом. Цей крах уже почався і він доведе совєтський уряд до рятування себе всіми способами.

П.: Як почуваєте себе в ЗСА?

В.: Перший раз був я в ЗСА в турне тому 20 років. Тоді я відчув, що ЗСА — це вільна країна. Саме відчування свободи, що є найбільшим багатством Америки, це зродило мою любов до Америки. Я хочу працювати як письменник і продовжувати громадську працю як голова Закордонного Представництва Української Гельсінкської Групи в ЗСА, продовжувати цю роботу, яку вів в Україні. Мої завдання: література і громадська діяльність.

П.: Чи волів би працювати в Україні?

В.: Так. Я вірю, що Україна буде вільна!

В кінці промовила Раїса Руденко. Вона сказала: Я дуже вдячна Міжнародній Амнестії і всій українській громаді в ЗСА за звільнення з тюрми. Ваші заходи увінчалися успіхом і ми обоє висловлюємо Вам подяку".

Оплесками нагородили Раїсу і Миколу Руденків за їхній перший виступ на нашому терені.

В телевізійних станціях і в американській пресі були короткі згадки про цю пресконференцію.

Обмінялись...

(Закінчення зі стор. 2)

кі ж настрої і у Великобританії, Франції та інших 16-ти країнах НАТО. Цього року тільки Італія і Голландія збільшили дещо видатки на зброю. Велику ролю грає теж демографічний фактор. Нема молодого наборібку до примусової військової служби. В Німеччині прийшлось продовжити тривання військової повинности з 15-ох на 18 місяців служби. Взагалі в Европі неприхильна настанова до воєнних справ. Еспанія, як відомо, „видворює" американські тіла типу Ф—16, неприхильні настрої теж у Греції. Усе це свідчить, що конвенціональне дозброювання Европи не має ні симпатії, ні виглядів на успіх.

Друга можливість підкріпити европейські конвенціональні збройні сили — це вимогти на Горбачову прикорочення — совєтських. Є можливість, що Горбачов „заскочить" Захід і на цьому відтинку і сам зменшить число совєтських і сателітських з'єднань. Натякає він теж на те, що переговори на цю тему, можуть мати успіх. Виглядає, що насправді у зв'язку з переговорами про зменшення до половини стратегічної нуклеарної зброї, буде можливо договоритись із ним і в тому напрямі. Горбачов — людина тямуща, він знає, що Захід не нападе на СССР, а й він, після поразки в Афганістані, не допускає під цю пору навіть думки про якусь нову воєнну совєтську ескападу. Виглядає, що йде насправді до припинення збройних перегонів між ЗСА і СССР, до чого примушують суперпотуги внутрішні умови, а головно економічні. Кандидат на президента ЗСА — Дукакіс — виразно каже, що він проти „зоряної зброї", за детант, а ця „зоряна зброя", то чи не головний камінь перешкоди у переговорах між ЗСА і СССР.

Квантитативна перевага Совєтського Союзу у конвенціональних збройних силах не повинна, отже, на мою думку, ніколи зганяти сну із очей. Навіть ураховуючи відому російську стратегію масової концентрації танків й артилерії для прориву (так успішної в поході німців у 1941 році!), й інших проявів масовости, не виглядає, що ця масова перевага небезпечна для Заходу. Проти неї має справді перевагу краще західне летунство. Та не наше діло вдаватись у стратегію, це не в сфері нашої компетенції. Це лиш натяк на те, що не такий страшний той російський ворог, як його дехто малює. Завданням Заходу все ж таки ураховувати крайні можливості небезпеки і без зайвого почуття московської переваги, бути готовими. На кількість відповідати якістю. Кажуть, що нині совєтські танки кращі від американських. Виправляти такі недоліки — це найперше завдання. Мати певність у вищості зброї усіх родів. А коли західня технологія буде вища від совєтської, а немає сумніву, що все буде вищою, то чисельною перевагою совєтських конвенціональних збройних сил нічого Заходові журитись!

Циклічна...

(Закінчення зі стор. 2)

мазками зображені, то певні знаменні моменти в житті видатних постатей, то їх найхарактерніші риси (Іван Франко, Івана Нечуй-Левицький, Леся Українка, Лисенко, Володимир Сосюра, Євген Маланюк й ін.). Поет співчуває долі П. Тичини і М. Рильського; у першого, бо „затихли сонящні клярнети"..., а другий „В своїй землі бував він сам не свій"... Бажав він „У тишині бурхливий світ творити", та

Не зміг... Не зміг... Але якби зумів,
Який він був би той поетів спів?!

Ніжністю, теплотою й свіжістю повіває від лірично-пейзажних віршів Щербака:

Старенька, стріха, призьба і вікно...
На грядці квіти, вмивані росою,
А на леваді стежкою ясною
Вибілюється чисте полотно.

Достиглі вишні, як шумке вино,
Киплять на сонці згуслою смолою.
Внизу струмок, затінений вербою,
Проміння ловить у прозоре дно...
(„Незбагненність")

Або прозорий, промовисто мистецько-лаконічний вірш „Хата":

Біленькі стіни. Стріха почорніла.
Жовтава призьба. Голубі шибки.
А сад, як сон...

Як видно, тематика збірки різнородна, багата. Різнорідними в напрузі є теж вияви ліричного „я" поета: вони то високі, то вищі, то сильні, то сильніші — залежно від предмету чи явища, що їх викликають.

У „Пахощах суцвіття" багата лексика й фразеологія, мистецька образність у формі оригінальних метафор, порівнянь, метонімій, олицетворень тощо. Збірка у цілому збагачує мистецькі засоби творення естетичних контекстів у сучасній українській літературі.

ПОСУХА, ЯКА НАВІСТИЛА центральні стейти ЗСА починає показувати свій поганий вплив у інших місцях крім сільсько-господарського. Одним з таких наслідків це цілковитий застій барж на ріці Міссіссіппі, де з огляду посухи спад води в річці дійшов до такого рівня, що ні одна баржа не може проплисти. Не зважаючи на те, що корпус військових інженерів вже один раз прочищували річний канал то все ж таки знову є застій. Біля 1800 баржей тепер чекає на можливість проїзду, а це з економічного боку втрата великої кількости гроша.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

МИХАЙЛО ГАВАЛ, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Сити, Па., помер 23-го квітня 1988 року на 61-му році життя. Нар. 8-го червня 1927 року у Форд Сити, Па. Членом УНС став 1944 року. Залишив у смутку Марію Анну Партен. Похорон відбувся на українському цвинтарі у Форд Сиґі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Турко, секр.

ГЕЛЕН КРАВЕЦЬ, член УНС Відд. 140-го ім. св. Михаїла в Янгставні, Огайо, помер 25-го квітня 1988 року на 87-му році життя. Нар. 13-го червня 1901 року в Чехо-Словаччині. Членом УНС стала 1941 року. Залишила у смутку племінниці Марію Ваттенбарґер і Бетті Петруску. Похорон відбувся 28-го квітня 1988 року на цвинтарі в Джірард, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Іван Семич, секр.

ІВАН ЛОВІК, член УНС Відд. 402-го ім. Тараса Шевченка в Торонто, Онт. Канада, помер 24-го травня 1988 року на 64-му році життя. Залишив у смутку дружину Петруню, синів Ярослава і Йосифа. Похорон відбувся 28-го травня 1988 року на укр. Цвинтарі св. Володимира в Освилл біля Торонто, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЕВГЕН МЕЛЬНИЧУК, член УНС Відд. 42-го в Пассейку, Н. Дж., помер 22-го травня 1988 року на 66-му році життя. Нар. 1922 року в Пассейку, Н.Дж. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку дружину Павлину і сина Евгена. Похорон відбувся 26-го травня 1988 року на Іст Риджловн Семетері, Кліфтон, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Юліян Котлор, секр.